

Wymagania edukacyjne - KLASA V

Uczeń spełnia wymagania określone dla klasy IV

OCENA CELUJĄCA

Otrzymuje ją uczeń, którego wiedza wykracza poza obowiązujący program nauczania.

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

- przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
- wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze;
- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny).

II. Kształcenie językowe.

Uczeń:

- przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie.
- rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie jego funkcje w tekście i stosuje je;
- zna i stosuje zasady spójności formalnej i semantycznej tekstu.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

- tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny;
- jego wypowiedzi pisemne i ustne cechuje dojrzałość myślenia.

IV. Samokształcenie.

Uczeń:

- osiąga sukcesy w konkursach literackich w szkole i poza szkołą
- twórczo i samodzielnie rozwija własne zainteresowania literackie.

OCENA BARDZO DOBRA

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

- określa funkcję rozpoznanych w tekście literackim poetyckich środków wyrazu takich jak: epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, apostrofa, pytanie retoryczne, powtórzenie;
- omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motto, puenty, punktu kulminacyjnego;

- charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach;
- określa tematykę oraz problematykę utworu;
- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważne dla bohatera.
- wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego);
- wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego); rozrywkowego);
- płynnie i ze zrozumieniem czyta nowy tekst.

II. Kształcenie językowe.

Uczeń:

- odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na-no, -to, konstrukcje z się; rozumie ich znaczenie w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście;
- rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka
- rozumie konstrukcję strony biernej i czynnej czasownika, przekształca konstrukcję strony biernej i czynnej i odwrotnie, odpowiednio do celu i intencji wypowiedzi;
- używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej;
- pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

- rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję.
- tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka, tekst o charakterze argumentacyjnym;
- wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz.

IV. Samokształcenie.

Uczeń:

- poznaje życie kulturalne swojego regionu.
- rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji;
- rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się nowymi technologiami oraz zasobami internetowymi.

OCENA DOBRA

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

- wskazuje cechy gatunkowe baśni, legendy, bajki, mitu, opowiadania, noweli i powieści;
- rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach;
- rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze;
- wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne;
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio;
- wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny i film (reżyseria, gra aktorska, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka);
- rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę i refren;
- odróżnia informacje o faktach od opinii.

II. Kształcenie językowe.

Uczeń:

- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
- stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki oraz używa ich we właściwych kontekstach;
- nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik);
- rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;
- rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

- zna zasady budowania akapitów i rozumie ich rolę w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;
- wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach;
- rozróżnia współczesne formy komunikatów i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej;
- poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu.

IV. Samokształcenie.

Uczeń:

- korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych, oraz słownika terminów literackich.

OCENA DOSTATECZNA

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

- omawia elementy świata przedstawionego;
- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, mit;
- odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze;
- rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową;
- wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;
- identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy.

II. Kształcenie językowe.

Uczeń:

- rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik);
- określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi;
- rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
- rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba, akcent; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

- rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji; dokonuje selekcji informacji;
- tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu;
- tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera.

IV. Samokształcenie.

Uczeń:

- doskonalą różne formy zapisywania pozyskanych informacji;
- zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line).

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności:

- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst
- wymienia elementy świata przedstawionego,
- wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych.

II. Kształcenie językowe.

Uczeń przy pomocy nauczyciela:

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
- zna podstawowe zasady ortograficzne
- przy pomocy nauczyciela określa części mowy
- przy pomocy nauczyciela określa części zdania
- przy pomocy nauczyciela wskazuje podmiot i orzeczenie
- porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej
- dzieli wyrazy na sylaby
- rozpoznaje samogłoski i spółgłoski.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

- uczestniczy w rozmowie na zadany temat;
- opowiada o przeczytanym tekście;
- wygłasza z pamięci tekst
- redaguje notatki.

IV. Samokształcenie.

Uczeń rozwija nawyki systematycznego uczenia się.